

Dr Vilko Iveković

JESU LI ISTINITE PRIČE O ŠTETNOM DJELOVANJU PILULA?

U reviji »Svijet« od 27. I o. g. objavljen je na strani 48. članak pod naslovom »Samo željeno dijete«. U tom članku postavljeno je i vrlo važno pitanje: jesu li istinite priče o štetnom djelovanju pilula? Slijedi i odgovor: »Priče o štetnom djelovanju pilula posljedica su neznanja! Istina je da pilule, kao i svaki drugi lijek, mogu izazvati neke popratne pojave, koje su beznačajne u usporedbi s njihovom općom koristi. U Hrvatskoj se ne smanjuje broj žena koje godišnje umiru zbog pobačaja, pretežno kriminalnog. Ako i ne dođe do smrti, tu su posljedice koje mogu ostati nakon izvršenog pobačaja. A to je mnogo gore.«

U razmatranju o tom pitanju osvrnut ću se samo na dio koji smo ovdje citirali. Zar autorica članka smatra da su tvrdnje o štetnom djelovanju pilula zaista priče i da su one posljedica *neznanja*? Vjerujem da sama nije svjesna štetnih posljedica što ih može imati davanje takvog odgovora, a da pri tome i ne govorimo o mogućnosti uvrede eminentnih svjetskih i naših stručnjaka koji imaju suprotno mišljenje. Dalje autorica navodi: »Istina je da pilule, kao i svaki drugi lijek, mogu izazvati neke popratne pojave, koje su *beznačajne* u usporedbi s njihovom općom koristi.« Čini se da ni sama ne misli da su te posljedice tako beznačajne jer smatra da su posljedice pobačaja mnogo gore, kako se može shvatiti iz konteksta slijedećih dviju rečenica.

Točno je da pilule koče rad jajnika, sprečavajući ovulaciju, a to dovodi cijeli ženski organizam u neprirodno, abnormalno stanje. Zar to može proći bez posljedica za ženin organizam i za njezino zdravlje? Postavljam protupitanje: možemo li zakočiti rad nekog drugog organa a da od toga ne bude posljedica, na primjer želuca ili crijeva? Ne možemo! To je jasno i svakom laiku. Hormoni jajnika žene imaju kompleksno djelovanje na čitav psihofizički integritet ženskog organizma i anomalije u lučenju hormona, ne samo ženskih jajnika, dovode do različitih, pa i teških i smrtonosnih oboljenja.

Ako znamo da poremećena hormonalna ravnoteža u organizmu, tj. previše ili premalo, odnosno nedostatak lučenja hormona pojedinih endo-

krvnih žlijezda dovodi do bolesti, nerazumno je ne očekivati posljedice našim umjetnim, neprirodnim narušavanjem te ravnoteže, u konkretnom slučaju uzimanjem hormonalnih pilula.

Što su mišljenja o štetnosti pilula u znanstvenom svijetu podijeljena, tome je uzrok nesavršenost ljudskog znanja, a to je i dokaz da djelovanje pilula na cijeli organizam nije do kraja ispitano. Međutim, znanstveni izvještaji klinika, farmaceutskih i medicinskih stručnjaka iz Amerike, Engleske, Kanade, Francuske, Švedske, Španjolske, SR Njemačke i drugih zemalja govore o štetnosti pilule, pa i o smrtnim slučajevima kojima je uzrok bila upotreba pilula. Oni bi nas morali duboko zabrinuti i potaknuti na razmišljanje. Na temelju toga pak morali bismo zauzeti strogo znanstveni stav pri istraživanju tog vrlo značajnog problema. Ako te pojave i štetne posljedice ne uočavamo, ne znači da ih nema!

U posljednje dvije godine, a osobito prošle, o tom se problemu mnogo pisalo u našoj dnevnoj štampi i u stručnim publikacijama. Za ilustraciju i dokumentaciju spomenut ću samo dva članka.

»Anti-baby« pilule, koje su žene objeručke prihvatile, sve više uznemiruju liječnike. O štetnom utjecaju tih, zasad jedino sigurnih sredstava protiv začeca, i prije se mnogo govorilo, a u posljednje vrijeme o tome sve češće izvještavaju liječnici širom svijeta. *Tromboza*. — Tako Amerikanci iznose slučaj 30-godišnje žene koja je nakon dvomjesečnog gutanja oralnih kontraceptiva dobila jake bolove, a nakon dva tjedna našla se u šoku zbog teškog začepjenja nekih krvnih žila. Obdukcija nije dala ni naslutiti nikakve druge predispozicije o trombozi.

U Danskoj su u posljednje dvije godine zapazili da mnogo više mladih žena umire zbog koronarne tromboze. Liječnici postavljaju pitanje: oduzimaju li možda oralni kontraceptivi mladim ženama hormonalnu obranu protiv ateroskleroze pa i kod njih rizik koronarne tromboze postaje gotovo jednako velik kao i kod muškaraca?

I u Kanadi je nedavno u medicinskim izvještajima zabilježen zanimljiv slučaj. Mlada žena, koja je svega šest mjeseci gutala »anti-baby« pilule, dobila je trombozu u nekoliko vena, a uskoro zatim pokazivala je znakove plućne embolije. Bolesnica je bila izliječena nakon svega 23 dana pošto je prestala uzimati pilule.

Žutica — U nekoj njemačkoj klinici primijetili su još nešto — u žena koje gutaju pilule mnogo se češće pojavljuje žutica. S više strana informiran sam da pilule izazivaju oštećenje jetre, pa gornja informacija to samo potvrđuje (Primj. a.).

U Engleskoj je primijećeno da u određenom broju slučajeva anti-baby pilule izazivaju i teške depresije kod svih uravnoteženih žena. *Reuma* — Iz Španjolske stižu vijesti da hormonalna kontraceptivna sredstva izazivaju u mladih žena i reumatske poteškoće. Tamo su promatrali 22 žene kod kojih su se nakon tri do dvanaest mjeseci uzimanja tih sredstava pojavili artritis, zglobni i mišićni bolovi. Objektivno utvrđen otok zglobova bio je lokaliziran na rukama. Laboratorijski nalazi pokazali su ubranu sedimentaciju krvi, a test na reuma-faktor bio je uvijek negativan. Kad

su bolesnice prestale uzimati kontraceptive, svi su simptomi iščezli u roku od dva do šest tjedana. »Štih-proba« izvedena na dvije od tih žena s ponovnom »kurom« kontraceptiva pokazala je povratak svih prijašnjih simptoma. O. Ob. (Članak u »Vjesniku« od 23. I 1971, strana 12)

»Fatalna intrakranijalna venozna tromboza kao komplikacija oralne kontracepcije zabilježena je u pet slučajeva u Britanskom komitetu za sigurnost lijekova. Atkinson objavljuje potankosti o vlastitom slučaju, o četiri prije javljena Komitetu i o šestoj bolesnici koja od te teške komplikacije nije umrla (ali je ostala slijepa na desnom oku). Sve te žene, osim jedne, bile su mlađe od 30 godina.« (»Liječnički vjesnik« 6/70, strana 719)

Iz tog kratkog prikaza objektivan čitalac može lako zaključiti da tvrdnje o štetnom djelovanju pilula nisu priče, da one nisu posljedica neznanja i da »neke popratne pojave«, odnosno, bolje rečeno, posljedice uzimanja pilula nisu beznačajne. Imam i osobnog iskustva o štetnom djelovanju pilula u svakodnevnom radu u ordinaciji, ali smatram da nije potrebno da to sada iznesem. Samo prošle godine održao sam šesnaest popularnih predavanja o ovoj temi u relativno kratkim vremenskim razmacima. I po tome se vidi da postoji veliko zanimanje za takve teme.